

XAFIISKA WASIIRKA

Ref: WM/02/08/01/ 36 /2021

Date: 01/01/2021

Ku: Dhamman Wasaaradaha iyo Hay'adaha Dawladda	Xarumahooda
Ku: Dhamaan Taliyayaasha Ciidamada JSL	Rugahooda.
Ku: Hanti-dhawraha Guud ee Qaranka Jsl.	Hargeysa
Ku: Xisaabiyaha Guud ee Dawladda	Hageysa
Ku: Agaasimaha Waaxda Miisaaniyadda iyo Qorshaynta	Hargeysa
Og : Dhamman Agaasimayaasha Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda	Xarumahooda
Og : Agaasimaha Guud ee Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda	Hargeysa
Og: Gudoomiyaha Baanka Dhexe .JSL	Hargeysa
Og: Gudoomiyaha Maxkamadda Sare	Hargeysa
Og : Shirgudoonka Golaha Wakiilada JSL	Hageysa
Og: Shirgudoonka Golaha Guurtida JSL	Hargeysa
Og :Madaxweyne ku xigeenka JSL	Hargeysa
Og : Madaxweynaha JSL	Hargeysa

Ujeedo:Dhaqangelinta Miisaaniyadda 2021.

Annaga oo fulinayna hawlaha aannu Wasaarad ahaan ugu xilsaaran-nahay Qaranka Somaliland hirgelintooda kuna dhaqmayna **Xeer Lr.71/2015** (farqadiisa 30aad), ee qeexaya masuuliyadda guud ee Wasaaradda Humarinta Maaliyaddu u xilsaaran tahay, Xeerka Maamulka Maaliyadda 75/2016 (Xeer-nidaamiyaha Maamulka Maaliyadda Qaybta IV(3) ee Maamulka & Kantaroolka Maaliyadda Dawladda waxa lagama-maarmaan ah in aannu idiin soo gudbino dhaqangalka Xeerka lagu ansixiyey miisaaniyadda sanadka 2021-ka ee **Lr...GW/KF-44/873/2020** ee ka soo baxay Golaha Wakiilada iyo Wareegtadii Awoodda Madaxweynaha Lr. **JSL/XM/WM/222-609/122020**, taas oo lagu dhaqangeliyey miisaaniyadda sannadka 2021-ka.

Sidaa darteed, waxaanu halkan ku cadeynaynaa nidaamka loo raaci doono ku dhaqanka Miisaaniyadda sannadkan 2021-ka. Nidaamkan oo ka kooban 11 qodob, waa sidan soo socota:

1- Dakhliga:

Dhammaan waaxaha dakhli soo saarka ee Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda, Wasaaradaha iyo Hay'adaha kale ee laga filayo inay dakhli soo xareeyaan, waxa lagu adkaynayaa inay ka hawlgalaan qiyaasta Dakhli ee loo qoondeeyey, taas oo ku xusan shaxda degaameynta ku xusan buugga miisaaniyadda, idinka oo raacaya shuruucda Tacriifadaha iyo nidaam-xisaabeedka Dawladda.

Waxa kale oo laga codsanayaa madaxda sare ee Hay'adaha Dakhli soo saarka inay xil-weyn iska saaraan dabagalka, soo xeraynta iyo ogaanshaha heerka hadba dakhligu marayo. Sidoo kale, waxa la idinku wargalinayaa cid kasta oo cashuur diid ah ama ka dib marta wakhtiga sharcigu u asteeyey inaad ku dabaqdaan ganaaxyada sharcigu jideeyey ee ku cad xeerka dakhliga **Lr.72/2016**.

2- Kharashka:

Kharashka Miisaaniyadda 2021-ku, waxa uu ku salaysnaan doonaa hadba inta uu yahay dakhliga rasmiga ah ee ina soo gala (actual revenue inflow), taas oo la idinku wargelin doon wareegto hadba siday xaaladdu tahay seddexdii(3) biloodba mar iyada oo laga duulayo isku dheelitirka Dakhliga iyo Kharaska, lana dabaqayo Xeerar- maaliyadeedka dalka u dajisan.

3- Qaabka isticmaalka Madax-xigeenada Kharashka.

Si looga hor tago inay dhacdo in madax-xigeenada kharashaadka qaarkood laga saaro kharash aan ku munaasib ahayn ama aan ka bixi karayn, waxay Wasaaradda Horumarinta Maaliyaddu ayadoo ka duulaysa arrinkaas, idiin soo gudbin doontaa sharaxaadda iyo hannaanka isticmaalka madaxigeenada Miisaaniyadda.

4- Nidaamka Maaraynta Xogta Xisaabaadka dawladda (SLFMIS)

Dhammaan Wasaaradaha iyo Ha'yadaha dawladda waxa lagu wargelinayaa inay si buuxda u dabaqaan nidaamka iswada ee maaraynta xogta xisaabaadka dawladda, taas oo qayb ka ah dib u habaynta aynu ku samaynayno nidaamkeena maaliyadeed ee dawladda, waxa xusid mudan in Wasaarad iyo Hay'ad kasta oo u baahan tababarro dheeraad ah oo ku saabsan nidaam-xisaabeedkan lagu tabari doono.

5- Kharaska kala wareejinta Miisaaniyadda (Budget virement).

Kkarashka kala wareejinta madax-xigayaashu waxay ka bilaabmi doonaan *1-da July ilaa 30-ka November*, Waxana awooda kala wareeinta leh Wasiirka Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda sida uu atilmaamayo qodobka 6aad xarafkiisa B ee xeer-nidaamiyaha xisaabaadka dawladda.

6- Kharashyada ka reeban kala wareejinta.

Waxa reeban in wax kala wareejin ah lagu sameeyo madax-xigayaashan hoos ku taxan :

- I. Mushaharada;
- II. Gunooyinka;
- III. Raashinka;
- IV. Iibsiga Hantida raagta;
- V. Mashaariicda Horumarineed.

Waxa kale oo iyana reeban in hal Madax-xige mar wax laga wareejiyo marna lagu wareejiyo iyo in Iibsiga hantida raagta iyo mashaariicda horumarineed loo wareejiyo madax-xigayaal aan ahayn sifihii loo qoondeeyey taasoo baal marsan nidaam-xisaabeedka maaliyadda.

7- Mashaariicda ku jirta Miisaaniyadda 2021-ka.

Waxa jirta inay caado noqotay in kharashka mashaariicda loo qoondeeyey inay Wasaaradaha ama Hay'aduhu soo codsadaan in loo sii daayo iyagoon u samayn wax qorshe ah mashruucaas, sidaas darteed waxa la idinku wargelinayaa inaan kharashkaas la sii deyn doonin ilaa aad soo gudbisaan qorshayaasha mashraariicdaas iyo kharashkooda oo aad soo jegebiseen (budget breakdown), waana in kala saaro kharashka tooska ah ee fulinta mashruuca la xidhiidha (Development/capital expenditure) iyo kharashka kubaxa adeegga iyo shaqaalaha (recurrent expenditure). Waxaa kale oo lagama maar-maan ah in:

- Madax-xigayaasha lacagta ku jirtaa ka kooban tahay dhismayaal, Gaadiid, Qalab iyo mashaariic kaleba waxaa faahfaahintooda lagala xidhiidhi doonaa waaxda Miisaaniyadda iyo Qorsheynta ee Wasaaradda H.Maaliyadda;
- Wasaaradaha leh dhismayaal, Hantida raagta iyo Mashaariic waxa la farayaa inay u sameeyaan cid masuula Warbixintooda Maamul iyo Lacageed (Focal Point);

Sidoo kale, Wasaaradaha iyo Hay'adaha isticmaala Madaxigayaashan sida: Kharashka sanduuqa aqoonsi-raadinta, Safaaradaha Debedda, Barnaamij-yada TV-ga, Barnaamij-yada Idaacadda, Kirada Satellite-ka, Xafiisyada debedda ee TV-ga, iyo Kharashaadka dibuhabaynta shuruucda waa inay soo gudbiyaan faah-faahinta isticmaalkooda.

8- Tilmaamaha kale ee Miisaaniyadda:

- I. Waxa ka reeban Wasaaradaha iyo Hay'adaha Dawladda in la galo karash dheeraad ah oo ka baxsan ku talogelka miisaaniyadooda, sida ku cad Xeerka Maamulka Maaliyadda Lr.11aad xubintiisa 4aad;
- II. Waa inaan isticmaalka kharashyada lagu koobin magaalo-madaxda oo keliya balse lagu fidiyo, laguna baahiyo dhammaan xafiisyada Gobolada & Degmooyinka dalka, iyadaoo la raacayo habka Waaranada kharashka, si loo yareeyo cabashooyinka ka yimaada Gobolada & Degmooyinka, waana in Waaranka dhabarkiisa lagu muujiyo faahfaahinta kharashkaas;
- III. In awoodda kharash (Expenditure warrant) ay gaadhaan dhammaan Gobolada & Degmooyinka, sedex bilood walba bisha u horaysa, una soo diraan xisaab-celinta xaruntooda maamul ka hor inta aanay soo dalban saddex biloodka xiga;
- IV. Waa in Wasaaradaha & Hay'adaha Dawladdu saddex bilookiiba hal mar u soo gudbiyaan xisaab-celintooda kharash Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda, gaar ahaanna Waaxda Miisaaniyadda iyo Xisaabaadka guud, sidaas darteed waxa la idinku wargelinayaa in ciddii keeni weyda xisaab-celintaas in aan loo sii deyn doonin Awoodahooda kharash ee saddex-biloodlaha ka dambeeya;
- V. Cid kasta oo lacag gacan-ku hayn ah (impress) qaadatay, waa inay ku soo xerayso Khasnadda Dawladda lacagta ay qaateen inta ka horaysa 31-ka December, waxaana la idin ogaysiinayaa in ciddii aan soo xerayn lacag hore oo horumarin ah (impress) ah aan loo ogolaan doonin lacag dambe oo horumarin ah, ayadoo laga hakin doono isticmaalka kharash miisaaniyadeed-kooda waafaqsan horumarintaas;
- VI. Agaasimaha waaxda Miisaaniyadda, Xisaabiyaha Guud iyo Hantidhawka Guud waxa lagu wargelinayaa in Waarannada kharash ee soo gaadha ay haaawshooda ka gutaan sida ugu dhaqsaha badan, dabagalka hawlaha la xidhiidha Awoodaha Kharash waxa ka masuula cidda waaranka kharash leh;
- VII. Wasaaradda Hawlaha Guud ayaa ka masuul ah wixii dhisme ah ee qaranka loo dhisayo. Sidaas darteed, wasaarad iyo Hay'ad kasta oo leh kharash dhisme waxay warqad xaqiijin ah oo ku saabsan nashqadda la raacayo, tilmaamaha tayada la rabo iyo qiimahaba ka soo qaadanaysaa Wasaaradda Hawlaha Guud;
- VIII. Wasaaradda ama hayaada loo dhisayo dhisme waa inay wasaaradda hawalaha guud ka codsadaan nashqada iyo qiimaynta hadba halkuu marayo dhismuhu iyadoo loo eegayo lacagta ku jirta miisaaniyadda, isla markaana wasaaradda/hayadda loo fulinayo dhisme waa inay heshiis la gashaa qanadaraas laha fulinaya dhismaha kaas oo tilmaamaya waajibaadka laga rabo dhinac kasta;
- IX. Gudida qanadaraasyada waxaa lagu wargalinyaa inaanay bixin qanadaraas aan lacagtiisu ku jirin miisaaniyadda dawladda isla markaana nooca qanadaraas ee ay bixinayaan uu lahaado tilmaamo iyo shuruudo cad oo qeexaya sifaha qanadaraaska la bixinayo laga doonayo;

- X. Wasaaradaha iyo Hay'adaha dawladdu lama macaamili karaan ganacsade aan sidan warqadda cashuur la'aanta (Tax clearance certificate), ee ka soo baxda Waaxda cashuuraha Berriga ee Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda;
- XI. Wasaaradaha iyo Hay'adaha dawladda Waxa reebban qaadida wax dakhli ah oo aan sharcigu jideyn, Wasaaradda maaliyadda ayaana Qaranka uga mas'uula qabashada dakhliga.

9. Hantida Dawladda:

Hanti kasta oo qaran, ha noqoto mid guutro ama maguurto ah waa in ay lahaataa Diiwaanada kala duwan ee sharcigu qeexayo, kuna sugnaataa xanaanayn iyo daryeel fiican sida ku cad qodobka 21aad ee Xeerka maamulka maaliyadda. waxaana arintaas ka wadashaqaynteeda leh Wasaaradda Hawlaha guud iyo Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda.

10. Heerka qasnadda.

Si la isugu dheeli tiro kharashka baxaya (outflow) iyo dakhliga soo xerooda (inflow) waxa Xisaabiyaha guud laga codsanayaa in bil kasta uu Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda u soo gudbiyo Heerka Qasnaddu marayso, si looga shidaal qaato, looguna hago ogolaanshaha Awoodaha kharash-miisaaniyadeed-ka (Expenditure warrant) ee soo maraya Waaxda Miisaaniyadda.

Wasaarad iyo Hay'ad kasta oo dakhli soo saar, oo odoroska Miisaaniyadana ku jirta, waxa lagu wargelinayaa in dakhli soo xareyntooda lagula xisaabtami-doono, Kharashyada ay soo codsadaana laga xanibi doono haddii la ogaado dakhli ay qabteen oo aanay soo xerayn ama ay ka gaabiyeen soo ururinta qoondadda dakhli ee Miisaaniyadda ugu jirta.

11-Lacag-celinta (Refund of Revenue).

Dakhli kasta oo ku xerooday qasnadda dawladda dhexe oo dheeraad ah ama sharcigu u jideeyey cid gaar ah u celintiisa waxa la raaci doonaa sidan hoos ku xusan:

- I. Haddii lacagtaas la qabtay sannad maaliyadeedka socda gudhiisa, waxa lacagta toos u celinaya Xisaabiyaha guud, marka uu hubiyo in lacagtaasi ku xerootay qasnadda dawladda.
- II. Nuqulka rasmiga ah (Original receipt) ee lacagtiisa la celinayo, waa in wajigiisa logu qoraa "Waa la celiyey", laguna muujiyo Xaashida lacagcelint (Payment voucher or Debit Memo) lambarkeeda.
- III. Lacagcelin lama sameyn karo haddii uu maqan yahay (Original receipt.) ama nuqulkaa laga soo caddeeyey meeshii laga jaray (true copy);
- IV. Haddii lacag-celintu la xidhiidho sanadihii hore, waxa lacagtaas celintayda lagu ogolaan doonaa Awood kharash (Expenditure warrant) ah sannadka socda.

Gabagabo.

Mudanayaal, in kasta oo daqaalaha dalku aanu ahayn mid xooggan, maadaama aanu jirin wax soo saar badan oo dalku dhoofiyo, Xannuunka COVID-19 na uu sameyn xooggan uu ku yeeshay guud ahaan dhaqaalaha adduunka iyo gaar ahaan dhaqaalaha dalkeena, hadana dhaqaalaheenu waa mid aannu rajeynayno in uu marba marka ka dambeeya soo xoogaysto, waxaanuna gebagabadii idinla socod-siinayaa in yoolka Wasaaradani yahay in Miisaaniyadda sannadkan 2021-ka ay si dhab ah u hirgasho, anagoo ku rajo weyn inaad dhinaciinana wax nagala qaban doontaan wixii dakhli soo xarayn ah ee idin ku xidhan, Sidaa darteed waxay Misaaniyadani dhaqangalaysa **01.01.2021**.

Allaa Mahad leh.

Dr. Sacad Cali Shire

Wasiirka Wasaaradda Horumarinta Maaliyadda.

